

amb una boga'. Berneker (*Slav. Etym. Wb.*, 477) pensa si no es tractaria d'un manlleu d'un grup dialectal alemany, però a mi més aviat em sembla que tant les formes iugoslaves com les sud-alemanyes són persistència fraterna d'un mot del substrat: austríac, bava-
rès i tirolès *kamp(e)* 'estri de fustes per travar el mo-
viment de cabres, porcs i altre bestiar, posant-los-el en-
torn del coll'. Si tot això és una romanalla o relíquia
residual d'un illiri *kamba* 'cama', 'agarrotador de la
cama d'una bèstia', tindríem aquí un altre testimoni
de l'exerg sorotàptic que cerquem de documentar, i
que descartarà definitivament tota etimologia sigui
grega sigui cèltica.

DERIV.: Per a 'passa llarga' es diu, en uns llocs,
gambada [1695, Lacav.; DTo. 1640 ja deu voler dir
això, si bé entenent malament el gr.-ll. *crusma*]; Ver-
daguer, *Atl.*, ja 1867 vi, 53a, cat. or. i occid., bal., en
altres *camada* (Noller, Pons i Mass., Bosch de la Tr.,
DBal., Jq. Ruyra) única forma usada en el P. Val. (Re-
nat, *Camí*, 14-iv-34), (i en altres accs. també bal. i co-
marcal cat. or.), en altres *camallada* o *camellada*; *camadejar*
'fer camades, caminar de pressa', que Bosch de
la Trinxeria (*Bu. Assoc. d'Exc. Cata.* xii, 228) defineix
com a propi del Ross. i «muntanya ençà i enllà dels
Pirineus». Com a mot de les Illes, *camada*, nom d'una
mena de camí, és d'origen incert, i probablement s'hi
han sumat arrels diverses: tenint en compte que a Si-
neu es diu *camanera* («caminal», 1963) i que a Felanitx
incloïen entre les *camades* la *Camada Real* (= *cabane-
ra real*, *canyada real* REGALIS) es pot sospitar que es
tracti d'una alteració, probt. ja mossàrab, de CAPANNA
amb sentit de 'camí de bestiar',¹ o d'un seu derivat en
-ATA (passant per *camana després dissimilat o per
*camnada < *kabān*-; cf. a Felanitx mateix *Quimenells*
variant de *Cabanells*); de tota manera hi ha dades
d'altres llocs que indiquen altres orígens o convergèn-
cies: «camí d'establiments que no és principal»,
BDLC iv, 352; 'camí solament esplanat que deriva a
un costat de la carretera i serveix per entrar a una
heretat' a Cala Rajada i a Felanitx, 'simple camí de
carro' («ara han arreglat *sa camada*»), Capdepera;
Alcover parlant dels illots d'Eivissa l'usa en un sentit
semblant a 'escullera' (BDLC xii, 53); a Ciutadella
és un tros de terra limitat per una barana (Moll, *Misc.
Alcover*), el DAg. defineix a Mall. 'renglera o sole per
sembrar les plantes en filera'; i en el Priorat reapareix
una acc. semblant 'espai entre tira i tira de ceps' (Po-
boleda, «Butll. Club Pir. Terrassa» ii, 155; també
Calaceit, i accs. semblants mall. *AlcM*); *camadó*.

Camal 'cada una de les cames d'uns pantalons' val.
(1934, Renat), i ja en els *Adagis* de 1736 de C. Ros
(«ni pusses en los *camals* / ni lledelles en los angona-
ls», p. 78); en el Vallès *camals* havien estat uns cal-
çons de cuir plens de cascavells (Maspons Labrós, en
Aràbia, *Misc. Folk.*, 61) [ja doc. de 1450, *AlcM*];
d'on figuradament «*camal*: escassa de fust que posen
en una cama dels qui fugen de la presó: *cippus*,
OPou (*ThPu.*, 18); arag. ant. «acció, correa en que
pende el estribo de una silla de montar» (Furs
de 1350, *RFE* xxii, 120-1); i nom d'un fust o cordat-

ge nàutic: 22 batalloles de galera o *camals* de rombada,
e un aljau de timó e un rem», inv. de les Drassanes,
a. 1489 (en Moliné, ed. del *Consolat*, p. 370).

En el Nord-oest, *camal* és una gran branca d'arbre,
especialment les dues en què es bifurca el cap de
l'arbre (Cardós i Vall Ferrera, 1933-4), els '*camals*
dels pins a Boí, 1968, *los camales de la oliuera* a
Alins de Llitera (1965); mentre que això es diu +*ca-
mall* en els Ports de Morella («este albre té dos
kamáls», Portell, 1961, mot que *AlcM* dóna en sen-
tits i llocs diferents); *camalets* 'certs pantalons de
llaurador' (Nord i Sud val.): «los jóvenes usaban pan-
talón largo, ya que los viejos seguían con el calzón
(*camalets*), medias blancas hechas en casa, faja, cha-
leco y manta» (Salvà, *Callosa* II, 87); *camaliró*; *camal-
llejar* o *camellejar*; *camalleta* o *camelleta*; *camallut* o
camellut. Escamalar. Escamall.

Camaiot 'farciment de magra i sang de porc ficat
dins la pell de la cama de l'animal' (BDLC iv, 352;
xiii, 40; sentit a Lluçmajor, 1964); cf. b. aran. *ca-
malhon* 'pernil' (Cor., *VocAr.*, p. 31), bearn. *cambal-
hou* id. (Lespy), oc. mod. *cambajoun*, ross. *cambajó*
(*Misc. Fabra*, 184; Massó i Torrents, *AlcM*); Cerda-
nya id. (Ant. Cayrol, *Cont. Cerd.*); *camaioter*. *Cam-
ardejar*. *Camarell* (?), cf. *camada* supra). *Camat*. *Camut*.

De *gamba*, la forma italo-francesca del mot *cama*
—de primer en termes d'armadura, indumentària, etc.,
després amb contagi a d'altres derivats (cf. *gamba-
da*, etc. i, més avall, *esgambar*)— deriven (ultra *gamba*
mateix, expressió afectiva-pintoresca: *gambadejar*;
gambaire, *gambairar* (Noller), *gambairot* (però en
l'acc. espècie de crustaci és derivat del crustaci GAM-
BA d'altra etim.) o *gambiroi* [Verdaguer; definit
'peal' ja s'usava c. 1770-80, add. anònima al meu ex.
del DTo. 1757; «calsó», Lab. 1839; «saltabardales,
irrequietus», Belv. 1803]. *Gambal* [S. xv; abans Mun-
taner, Casac.; 1388 *InvlC*, JRoig, *Spill*, 2747; *cam-
bal*, § 284, docs. des de 1322, DBal. fins c. 1450,
AlcM]; *gambalada*; *gambaleta*; *engambalar*. *Gambar*
[1899, PCoromines, *Pres. Im.*, 134 i 1921, O. C.,
1511; Vayreda, *Sang Nova* iv, iv, 269]. *Gambalatxo*
'jovenàs desficiat, poc treballador', GaGirona, V.
Maestr., 377. *Fer gambes* 'festejar pel portal o la fi-
nestra' men. (FGuinart, *Rond.*, 220).

Gambatge. *Gambejar* [1695, Lacav.]. *Gambera*
[Muntaner i docs. S. xiv, però *cambera*, en docs. de
1410 i 1434, *AlcM*]; *gamberola*. *Gambiroi*. *Gambit*,
adaptació de l'it. *gambetto* 'traveta', fr. *gambit*
[1743], veg. DCEC II, 646a33. *Gambota*, veg. DCEC
II, 646a43-45.

Acamallar. *Agambar*; *engambar*. *Encamar*. *Encame-
llar*; *encamellada*; *encamelleta*; tr. 'saltar per damunt
(de)', en algun escriptor del Camp («passaven davant
la porta, cautelosament i *encamellant* una vorada
baixa, s'endinsaren pels horts», Puig i Ferrater (*Cer-
cle Màgic*, 179); refl., b. emp., 'emparrar-se, enfilarse
una cabra, etc., en un arbre, per menjar-ne els brots'
(Llofriu, BDLC x, 365); *escaramallar-se* (< **escama-
llar*.) sembla usar-se en un sentit com 'estar cama ací
cama allà' (s'*eskaramalla*), en alguna zona valenciana